

NEWS ITEMS

ПАМ'ЯТІ МИХАЙЛА ДМИТРОВИЧА КУРСЬКОГО

8 березня 2016 року на 86 році пішов із життя визначний вчений-біохімік, ветеран Інституту біохімії ім. О. В. Палладіна НАН України, доктор біологічних наук, професор Михайло Дмитрович Курський. Після закінчення Київського ветеринарного інституту (1956 р.) Михайло Дмитрович завідував відділом наукової інформації і масового досвіду Рівненської обласної дослідної сільськогосподарської станції, а у 1957 р. поступив до аспірантури на кафедру органічної, фізколоїдної та біологічної хімії Української академії сільськогосподарських наук. Дисертаційну роботу виконував у відділі біохімії тканинних білків Інституту біохімії АН УРСР (тепер Інститут біохімії ім. О. В. Палладіна НАН України) під керівництвом академіка НАН України М. Ф. Гулого, яку успішно захистив у 1960 р. і був зарахований на посаду наукового співробітника відділу біохімії нервової системи та вченого секретаря Інституту біохімії, очолюваного академіком О. В. Палладіним. За час роботи вченим секретарем (1960–1964 рр.) і заступником директора з наукової роботи (1964–1977 рр.) Інституту М. Д. Курський виявив себе здібним та ініціативним організатором і, водночас, талановитим науковцем. У квітні 1971 року захистив докторську дисертацію «Роль 5-окситриптаміну (серотоніну) в біоенергетичних процесах». У 1963 році Михайлу Дмитровичу було присвоєно вчене звання старшого наукового співробітника, а у 1974 р. – професора за спеціальністю «біохімія». Із 1968 до 1973 року він завідував лабораторією біохімії біогенних амінів, у 1973–1976 рр. керував відділом біохімії м'язів, а потім працював головним науковим співробітником (наразі відділ очолює його учень, професор, акад. НАНУ С. О. Костерін).

Цілеспрямовано розвиваючи дослідження з вивчення молекулярного механізму нейромедіаторної дії серотоніну, М. Д. Курський уперше експериментально довів його зв'язок із пасивним транспортуванням іонів кальцію. Ґрунтуючись на теоретичних дослідженнях, разом із зав. кафедри акушерства і гінекології № 1 Київського медичного інституту ім. О. О. Богомольця чл.-кор. АМН СРСР М. С. Бакшеевим Михайло Дмитрович розробив і впровадив у медичну практику метод збудження та посилення скоротливої здатності гладеньких м'язів.

М. Д. Курський – відомий вчений в галузі загальної біохімії, біохімії м'язів та біохімічної мембранології. Він був послідовником видатного біохіміка члена-кор. АН України Д. Л. Фердмана. Саме Михайлом Дмитровичем в Україні були розпочаті систематичні дослідження в галузі вивчення мембранного транспорту іонів Са в м'язах у нормі та за патологічних станів. Можна стверджувати, що М. Д. Курський створив школу в галузі біохімічної мембранології м'язів, зосередивши, зокрема, увагу на дослідженні властивостей, регуляції та функціональної ролі енергозалежних Са²⁺-транспортувальних систем міоцитів. Під його керівництвом підготовлено 35 кандидатів та 10 докторів наук. Багато хто з його вихованців вважають себе його послідовниками. Тривалий час Михайло Дмитрович був професором кафедри біохімії Київського університету, і, отже, вніс вагомий внесок у підготовку висококваліфікованих кадрів молодих біохіміків і біологів взагалі. Професор Курський – автор та співавтор майже 380 наукових публікацій, серед них 12 монографій, підручників та посібників для студентів університетів.

Плідну наукову роботу Михайло Дмитрович успішно поєднував з організаційною і гро-

мадською діяльністю. Він очолював наукову раду АН України з проблеми «Біохімія людини і тварин», був віце-президентом Українського біохімічного товариства. Впродовж багатьох років був членом редколегії «Українського біохімічного журналу» та журналів «Медична хімія», «Вісник проблем біології і медицини», головою та членом спецради із захисту кандидатських та докторських дисертацій.

Професор Курський – лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, заслужений діяч науки і техніки України.

Михайло Дмитрович завжди опікувався проблемами Інституту і подальшого розвитку науки в Україні, консультував наукову молодь, виконував велику науково-пошукову роботу у галузі історії біохімії. Він був активною людиною, чуйною і небайдужою до людей.

Михайло Дмитрович назавжди залишиться для нас прикладом людини, яка сумлінно і наполегливо віддавала себе науці та Україні.

Світла йому пам'ять!

*Центральна рада Українського
біохімічного товариства
Дирекція, вчена рада,
Редакція «The Ukrainian
Biochemical Journal»
та колектив Інституту біохімії
ім. О. В. Палладіна НАН України*